

Výchovný ústav Brandýs nad Orlicí, Komenského 1, 561 12
tel/fax: 465 544 280, e-mail: vu.brandys@gmail.com
adresa dočasná: ul. Gen. Závady 118 Vysoké Mýto 566 01

**ROČNÍ PLÁN VÝCHOVNÉ ČINNOSTI NA ŠKOLNÍ ROK
2018-2019**

- Organizace školního roku
- Hlavní cíle výchovné práce
- Organizace výchovné práce
- Plán výchovně vzdělávací činnosti
- Klíčové kompetence
- Metody a formy výchovné práce
- Výchovné činnosti
- Reedukační a psychoterapeutické činnosti
- Personální organizace
- Rozdělení zodpovědností a kompetencí pedagogických pracovníků
- Vzdělávání výchovného týmu
- Minimální preventivní program
- Program pracovních výchovných skupin
- Nabídka krátkodobých programů

Organizace školního roku 2018 – 2019

Výchovná činnost je dána strukturou školního roku ve všech třech realizovaných výchovných programech.

Školní rok je organizován podle pokynů MŠMT:

Prázdniny:

podzimní prázdniny: **pondělí 29. října a úterý 30. října 2018**

vánoční prázdniny: **v sobotu 22. prosince 2018 a skončí ve středu 2. ledna 2019. Vyučování začne ve čtvrtek 3. ledna 2019**

pololetní prázdniny: **pátek 1. února 2019**

jarní prázdniny: **okres Ústí nad Orlicí, Chrudim a Svitavy
4.2. - 10.2. 2019**

velikonoční prázdniny: **čtvrtek 18. března a pátek 19. března 2019**

hlavní prázdniny: **sobota 29. června 2019 do neděle 1. září 2019**

Období školního vyučování ve školním roce 2019/2020 začne **v pondělí 2. září 2019.**

Hlavní cíle výchovy ve školním roce 2018 - 2019

- **Harmonický** rozvoj osobnosti dítěte podle individuálního vybavení osobnosti, práce s individuálními zvláštnostmi podle Programu rozvoje osobnosti dítěte.
- **Posilování** integrace dětí do civilního života v rámci všech programů, využívat možností zapojení do civilních akcí, kroužků, sportovních aktivit, kulturních a náboženských aktivit podle volby dětí.
- **Studium** a podpora při studiu na civilních školách v okolí výchovného zařízení – včetně samostatného dojíždění; zprostředkování rekvalifikačních kurzů dětem, které nemají zájem o institucionální vzdělávání nebo které by z časových důvodů nestihly vystudovat střední školu.
- **Vedení** dětí ke zdravému životnímu stylu, aktivnímu trávení volného času, zprostředkování zážitkových programů, výjezdů, kulturních aktivit. Vedení dětí ke sportovní činnosti.
- **Zaměření** na hlubší poradenskou práci s rodinami dívek, se sociálními pracovníky OSPOD, napomoci rehabilitaci výchovných sil rodin, zvyšovat frekvenci kontaktů dětí s rodinou alespoň formou odjezdů dítěte k rodině, spolupracovat na kvalitě času, které dítě tráví v rodině. Pokračovat ve společných konzultacích všech zúčastněných na OSPOD, vedení případových konferencí se všemi zainteresovanými odbornými pracovníky, dítětem a rodiči. Volby vhodných metod a forem práce s rodinou dítěte a OSPOD.
- **Posilování** samostatnosti dívek, samostatného rozhodování, podpora při nesení důsledků svého rozhodnutí, zvládnání problémů běžného života, posilování samostatného hospodaření s finančními prostředky. Pomoc při plánování cílů v budoucím životě, podpora orientace ve společnosti (úřady, instituce; povinnosti – práva). Racionalizace postupů v jednání s dospělými.
- **Práce na osobnostním rozvoji** dívek ohrožených různými typy závislosti /především:
 - práce s emocionalitou dítěte
 - posilovat emoční sebejistotu/rozpoznání emocí a jejich vlivu na jednání, postihnout rozdíl mezi pocity a jednáním

- učit se regulovat vlastní emoce, zvyšovat frustrační toleranci
- neútočné vyjadřování negativních emocí
- naučit se oddálit momentální potřebu, počkat si na odměnu
- práce se stresem
- umění relaxace
- využívání podpůrných psychoterapeutických aktivit při výchovné práci
- zkvalitnění výchovné práce pracovníků vzděláváním v psychoterapii
- pokračovat ve skupinové psychoterapii, integrovat ji do činnosti zařízení
- minimalizace dopadů negativních vlivů ústavní výchovy v kolektivním prostředí ústavu na osobnostní vývoj děvčat pomocí výše uvedených momentů, podpora pozitivního osobnostního rozvoje dětí individuálním zvládnutím jejich problémů
- více využívat hry a herních momentů ve výchovné práci s dospívajícími dívkami
- prohloubit spolupráci se SVP Cesta Řevnice při včasném umístění děvčat do protidrogové léčby v tomto zařízení
- zapracovávat do činnosti zařízení standardy péče o klientky tak, aby se v práci všech pedagogických pracovníků změny výchovných a organizačně – pracovních postupů daných standardy postupně projevovaly
- zintenzivnit spolupráci s podpůrnými organizacemi typu SVP Mimóza, Amalthea o.s. , LAXUS o.s., salesiánským sdružením mládeže Pardubice, Pestalozziho nadací o. p. s. a využívat jejich služeb při individuálním řešení specifických problémů jednotlivých klientek
- Zintenzivnění přípravy na odchod ze zařízení formou sociální skupiny; řešení právních problémů, sociálního zabezpečení, bytové problematiky, péče o zdraví, informace o podpůrných aktivitách neziskových organizací ad.

Organizace výchovné činnosti a provozu pracoviště

Výchovný program je strukturován do tří programů pro děvčata podle doporučení diagnostického ústavu nebo vlastní diagnostiky:

1. studijní program / integrace do civilních škol v dojezdové vzdálenosti ústavu nebo na internátě vzdálenější školy

- Obchodní akademie a Střední odborná škola cestovního ruchu Choceň
- ISŠT Vysoké Mýto
- VOŠ a Střední škola stavební Vysoké Mýto
- Střední průmyslová škola chemická Pardubice
- Odborné učiliště a Praktická škola Chroustovice

Za organizaci studijního programu zodpovídá: **Mgr. Ivana Nováková**

Za kontakty s třídními učiteli (třídní schůzky, exkurze, výlety, praxe), vychovateli na internátech a za studijní přípravu zodpovídají kmenoví vychovatelé v tomto rozdělení:

1. Skupina S1:	Mgr. Stodolová Šoupalová Věra,
Jureček Miroslav
2. Skupina S2:	Šutorková Lenka,
Matoušková Ilona, Dis.
3. Skupina S3:	Bc. Surma Pavel,
Mgr. Šabatová Lucie

V ústavu probíhá **studijní příprava** po návratu ze škol v časovém rozmezí **16:30 - 17:15 hodin**. Vychovatelé při přípravě pomáhají se studiem, poskytují možnosti k získání podkladů pro referáty, úkoly; v případě potřeby doučují nebo vysvětlují školní látku.

2. rekvalifikační program – profesní příprava formou zvolené rekvalifikace ve spolupráci s pracovními úřady podle místa bydliště děvčat.

V tomto programu děvčata získávají sociální dovednosti při jednání na úřadu práce, získávají kvalifikace v oboru kuchařka /servírka, cukrářka, pečovatelka/ v podobě záučního listu.

Za organizaci rekvalifikačního programu zodpovídá: **Mgr. Šárka Labová,
Mgr. Nováková Ivana**

3. pracovní výchovný program – pracovní výchovná skupina (Dílna), pro dočasně nezařazená děvčata čekající na nástup k rekvalifikaci nebo do školy – probíhá zde ergoterapie (ruční řemeslná výroba, šperkařství, košíkářství, výtvarné techniky, výroba hraček, keramika, práce na zahradě, úklid společných prostor, sociální skupina, exkurze, praxe).

Za organizaci pracovní výchovné skupiny zodpovídá **Mgr. Lucie Šabatová**

4. diagnostický pobyt – osmitýdenní program ukončený kompletní psychologickou a etopedickou diagnostikou dítěte pro děti přijaté přímo z ulice, případně pro děti s nutností rediagnostiky.

Diagnostická zpráva – etoped, psycholog a vedoucí vychovatel zařízení vypracují v případě diagnostického pobytu do osmi týdnů po příchodu dítěte diagnostickou zprávu, která bude obsahovat kompletní psychologickou a etopedickou diagnostiku.

U ostatních dětí se zhodnotí případné maladaptivní procesy, zapojení do skupiny, komunikační dovednosti dítěte, roli dítěte ve skupině (případné náznaky šikany ze strany ostatních dětí) zvládnutí režimových pravidel, kontakt se zákonnými zástupci. U diagnostikovaných dětí přijatých z jiných zařízení má tato zpráva podobu zápisu v PROD.

Za organizaci diagnostického pobytu a vypracování diagnostické zprávy zodpovídá **Mgr. Nováková Ivana**.

Tři výchovné skupiny jsou tvořeny podle osobnostních vlastností dětí a podle zvoleného programu. Každá výchovná skupina je vedena dvěma kmenovými vychovateli, s výchovnou prací pomáhá podle potřeby asistent pedagoga. Noční služby vykonávají zpravidla 2 asistenti pedagoga.

Pracovní výchovná skupina: pracuje v časovém rozmezí **8:00 – 13:00 hodin** pod vedením odborných vychovatelů. V případě nutnosti (např. vysokého počtu dětí) je k dispozici asistent pedagoga nebo jiný pedagogický pracovník.

Ubytování dětí na pokojích po příchodu do zařízení, konzultují odborní vychovatelé s etopedem zařízení při pedagogické poradě ještě před příchodem dítěte. Při ubytování se zohledňuje aktuální stav dítěte, etopedická a psychologická zpráva z diagnostického ústavu, dynamika skupiny i jednotlivých pokojů, požadavky na studium (studentka střední školy, výtvarných oborů).

PROD – za tvorbu individuálního plánu rozvoje osobnosti zodpovídá klíčový pracovník. Dítě při vstupu do zařízení vyplňuje za pomoci vychovatele sebehodnotící dotazník, kde si stanovuje vlastní cíle při pobytu v zařízení, dále jsou na základě diagnostiky zpracovány cíle práce s dítětem i odborníky. S cíli a způsoby práce je seznámeno nejen dítě, ale také rodič a soc. kurátor. Cíle se mohou v průběhu pobytu měnit dle aktuální situace a potřeb dítěte, změna je vždy zaznamenána do PROD. Plnění PROD se pravidelně vyhodnocuje na týdenních poradách týdenním hodnocením, dále písemným měsíčním hodnocením kmenovým vychovatelem a půlročním vyhodnocováním klíčovým pracovníkem a případně odbornými pracovníky. Dítě také v průběhu a v závěru pobytu vyhodnocuje formou dotazníku plnění svých cílů.

Výchovná práce je organizována průběžně poradami každý týden ve středu, kde jsou vytvářeny **týdenní plány práce**, za jejich řádné zveřejnění zodpovídá **Petra Bukáčková**, dále komunitním systémem a spolusprávou dětí, dále pokyny vedoucího pracovníka. Každý den ve školním roce probíhá minimálně jedna zájmová aktivita, relaxační a sportovní aktivita, příprava na vyučování.

Prázdninový a víkendový program tvoří sportovní, výjezdové, kulturní a relaxační aktivity.

Terapeuticko-výchovnou činnost provádí **etoped** - skupinovými a individuálními aktivitami, **psycholog** - individuálními terapeutickými aktivitami. Pracoviště dále spolupracuje s psychoterapeuty ve výcvikovém programu systemického výcviku pod vedením Mgr. Ivana Úlehly (GI) a realizuje psychoterapeutická setkání s reflektujícím týmem odborníků přímo v zařízení.

Práci výchovně terapeutickou ve skupině (každé pondělí) zajišťují etopedi – psychoterapeuti (**Jirout, Nováková**).

Zápisy z psychoterapeutické skupiny má na starost: **Mgr. Jirout Milan**

Minimální preventivní program pracoviště vytváří a realizuje etoped společně s metodikem prevence: **Mgr. Milan Jirout**

Vedení pracoviště: vykonává ředitelka **Mgr. Soňa Křížová, Ph.D.** Průběžně kontroluje práci týmu. Práci řídí na každotýdenních poradách – velká porada

(pro všechny zaměstnance) ve středu ve 11:30 hodin nebo na malé poradě – středa 14:00 hodin, informacemi v žurnále /Evixu/, písemnými pokyny a dále každodenním kontaktem s dětmi a vychovateli. Střídání velkých a malých porad je v intervalu 1x14dnů;

Velká komunita - integruje činnost výchovnou s prací pedagogického týmu – koná se každou středu zpravidla v 16:30 za účasti všech dětí a výchovného týmu.

Malá komunita – probíhá každý den ve 20:00 hodin s odbornými vychovateli ve službě. Na této komunitě se probírají běžné záležitosti dne, sdělují se zážitky, řeší drobné rozmršky způsobené společným soužitím. Z výchovné činnosti se sdělují zpětné vazby k aktuálním situacím a to jak pozitivní, tak negativní.

PROGRAM VÝCHOVNÉ ČINNOSTI – výstupy ze získání jednotlivých dovedností jsou zaznamenávány do osobního Portfolia

Získávání a zdokonalování klíčových kompetencí

Výchovný program odloučeného pracoviště prolíná průřezově všemi třemi programy, metodami a typy výchovy, působí na vytváření a posilování především těchto osobnostních kompetencí dítěte:

- 1. Kompetence k učení, k práci**
- 2. Kompetence k řešení problémů**
- 3. Kompetence komunikativní**
- 4. Kompetence sociální**
- 5. Kompetence občanské**
- 6. Kompetence pracovní**

1. Kompetence k učení:

- Výuka v ústavu neprobíhá, učební kompetence pomáháme rozvíjet kmenovým školám dětí podporou přípravy na vyučování.
- Rozvoj postojů, dovedností a způsobů rozhodování dětí metodami a formami práce, které umožňují přímou zkušenost a propojenost s civilním životem.
- Vyhledávání informací, chápání jejich smyslu a využití v praxi, ověřování znalostí (řízení vlastního učení).
- Uvádění znalostí do vzájemných souvislostí v rámci denního programu
- Podpora přípravy na vyučování ve studijním programu posilující samostatnost a schopnost zorganizování činnosti.
- Podpora vlastního úsudku, tvořivosti, umění diskutovat, zodpovědnosti, respektu k postoji druhého
- Poznávání vlastních možností, vedení dětí k sebehodnocení v učení i v životní orientaci – sebereflexe.
- Rozvoj kognitivních dovedností – vedení vnitřního dialogu jako způsobu podpory vlastního chování, reflektování vlastního chování z pozice okolí, podniknutí kroků k řešení vlastního chování – zvládnání impulsů, stanovení cílů, promýšlení důsledků chování, porozumění normám chování – pozitivní názor na život, projevení sebejistoty – realistická očekávání od sebe sama.
- Učení se důvěře ve vlastní schopnosti v reálné rovině.

- Podpora sebehodnocení – reálného, adekvátní sebedůvěry na základě reálných kognitivních procesů.
- Osvojení si předpokladů k celoživotnímu učení.
- Rozvoj vztahu k práci, posílení pracovních návyků.
- Posilování potřeby pracovat, mít radost z výsledků práce.
- Práce jako pomoc druhému.
- Práce jako zdroj obživy.

2. Kompetence k řešení problémů

- Rozumová výchova, podpora k logickému myšlení, k řešení problémů – zvolené formy práce prolínají všemi metodami a typy výchovy.
- Práce s informacemi z různých zdrojů.
- Posilování odolnosti a motivace uvažovat, srovnávat, hodnotit, nevzdávat se.
- Schopnost problém postihnout, definovat.
- Samostatné rozhodování, zvažování důsledků svého rozhodnutí, nesení zodpovědnosti za své rozhodnutí.

3. Kompetence komunikativní

- výstižné, souvislé a kultivované formulování svých myšlenek
- naslouchání názoru druhého, ohleduplné vedení diskuze
- ovládání problematiky emocí, rozpoznání jejich vlivu na komunikaci, zvládání vlastních emocí – komunikovat nad věcí, eliminování kritiky druhého
- zvládání dovednosti vést diskuzi
- slušnost ve vyjadřování názorů a postojů
- využívání informačních technologií
- porozumění potřebným textům a informacím

4. Kompetence sociální

- orientace v mezilidských vztazích, uvědomění si zpětné vazby svého chování a jednání v okolí
- rozpoznání nevhodného a rizikového chování, uvědomění si jeho důsledků
- zvládání vztahů – větší schopnost analyzovat a chápat vztahy
- řešení konfliktů, názorová různost – tolerance
- posilování asertivního jednání
- nácvik a posilování empatie.

- zainteresování na vyšší spolupráci s ostatními a pomoci druhým
- pozitivní komunikace s druhými
- podpora zodpovědnosti za vztahy
- učení se spolupracovat
- budování pozitivního hodnotového systému jednotlivých dětí.
- zvládnutí náhledu na svoji rodinu, vztahy k členům rodiny, na situaci nařízení ústavní výchovy
- zvládání péče o domácnost
- příprava jídel, nákup potravin, rozpočet na vaření
- rozpočet domácnosti, péče o oblečení.

5. Kompetence občanské

- orientace v právních a zákonných normách
- orientace v multikulturním světě
- zvládání komunikace s úřady
- zvládnutí poskytnutí pomoci druhému v krizové situaci
- pozitivní postoje k ochraně životního prostředí.

Metody a formy výchovné práce, výchovné postupy, které jsou využívány k harmonizaci osobnostního rozvoje a získávání uvedených kompetencí

Spontánní – v průběhu běžného dne – neřízené rozhovory, pochvaly, nápodoba, sociální učení v reálu, vzory, ideály, ukázky, příběhy.

Verbální regulace chování: instrukce, pokyn, doporučení, rada, podněcování, různé formy zpětných vazeb.

Řízené – řízené sociální učení, hraní rolí, inscenační techniky, situační úkolové hry, nácvik konkrétních sociálních dovedností

Besedy, diskuze, exkurze, návštěvy knihovny, divadla, kina

- hry, projektové hry
- kvízy, soutěže
- zájmová činnost
- volnočasové aktivity, ruční práce, vaření
- sportovní aktivity
- zátěžové aktivity
- relaxace
- výroba a prodej výrobků

Výchovné postupy – emoční podpora dítěte, poskytování zájmu a prostoru pro sebeotevření se.

- poskytování vztahové podpory /s přiměřenou reflexí pedagoga/
- posilování samostatnosti, nepoužívání direktivních metod, zažívání kooperace
- posilování kompetencí vlastními silami zvládat svůj život
- podpora schopnosti se rozhodovat, nevinit za svá rozhodnutí okolí, nést zodpovědnost za své rozhodnutí
- podpora aktivity a samostatnosti dívky
- vedení k opouštění dětských strategií
- posilování autokorektivních jednání
- pomoc při vytváření sebnáhledu na své chování – od verbálního přes produktivní až po efektivní/ chovat se sociálně přijatelně bez vnější regulace/

Formy výchovné práce – individuální práce, skupinová práce

Výchovné zásady

- jasná a srozumitelná pravidla
- jasné a srozumitelné a časté pozitivně konotované zpětné vazby
- podpora vzájemné důvěry
- práce na principu dohody/krátkodobé kontrakty/
- převaha pozitivně stimulujících prvků
- odlišení emoce a chování jedince a jeho jednání/nejsi špatná, ale to, co děláš je špatné; *nemám tě rád X nelíbí se mi, co děláš*
- pedagog je modelem chování – dělej, jak dělám, ne jak říkám
- průběžná motivace dítěte
- podpora sebereflexe
- individualizace

VÝCHOVNÉ ČINNOSTI

Rekreační činnosti a volnočasové aktivity

Výchovné cíle:

- uplatnění kompenzační funkce rekreace, relaxace
- odstranění únavy z jednostranného zatížení organismu,
- smysluplné využívání aktivního odpočinku.

Hlavní činnosti:

- individuální a kolektivní tělovýchovné činnosti
- pohybově řízení a spontánní hry v přírodě, vycházky do přírody
- sběr lesních bylin a jiných plodin
- účast na zábavných akcích rekreačního charakteru
- návštěvy kina, divadla, sportovních akcí apod.
- výlety rekreačního charakteru a to i s cíleným programem
- společenské hry
- poslech hudby, tanec, výtvarné techniky

Očekávané kompetence:

- pochopení podstaty aktivního odpočinku
- poznání vhodných relaxačních technik a umění jejich využití
- přirozená redukce stresu, úzkosti, napětí

Příprava na vyučování

Výchovné cíle:

- doplnění vzdělávací činnosti školy
- rozvoj vědomostí, dovedností a návyků získaných při vyučování
- pěstování smyslu pro povinnost a zodpovědnost
- odpovědnost k ostatním a pomoc slabším

Hlavní činnosti:

- pravidelné vypracovávání písemných a ústních domácích úkolů
- osvojování základních technik učení se
- práce s odbornou knihou, internetem, se sociálními sítěmi
- osvojování návyků samostatné práce
- upevňování vědomostí a návyků zábavnou formou
- kontrola úrovně vědomostí a dovedností
- prohlubování poznatků získaných ve škole při vycházkách, exkurzích, zájmové činnosti
- spolupráce se školou, kontrola výukových výsledků

Očekávané kompetence:

- znalost a práce podle základních technik učení
- umění si zorganizovat práci tak, aby byla efektivní
- zvládání práce samostatně, pravidelně
- schopnost pracovat v kolektivu a pomáhat druhým

Zájmové činnosti

Výchovné cíle:

- vzbuzování zájmu o rukodělné činnosti
- zařazování aktivit na ochranu přírody,
- pěstitelství, chovatelství
- rozvíjení čtenářských a literárních dovedností, kultury slovního projevu, estetického projevu, výtvarných a hudebních dovedností
- budování vztahu k okolí
- kultivování společenského chování
- upevňování tělesné zdatnosti, rozvíjení sportovních dovedností, aktivního pohybu
- upevňování komunikačních dovedností, zvládání práce na internetu

Těmto činnostem se mohou děvčata věnovat v rámci skupinové činnosti nebo

zájmových kroužků – denně mají možnost výběru z několika aktivit.

Hlavní činnosti a zájmové aktivity

1. pracovní technické

- zhotovování výrobků z různých materiálů včetně přírodních
- drobné opravy v domácnosti
- základy šití, šití povlečení
- drobné úpravy oděvů
- základy vaření, rozpočet pro domácnost, vaření pro celou skupinu
- pravidelný kroužek vaření nebo pečení
- vaření každý víkend pro celý ústav – normování, nákup potravin, vaření
- pravidelný úklid celého ústavu – pondělí odpoledne

2. přírodovědné

- pozorování přírody
- práce na zahradě, pěstování zeleniny, květin
- vycházky, výlety do přírody, návštěva ZOO, botanické zahrady
- ochrana přírody, chování v přírodě
- chování zvířat podle možností ústavu, péče o zvířata

3. společenskovední

- neformální rozhovory o knize, TV pořadu, filmu, internetové informaci
- četba knih a časopisů
- beseda s významnou osobností
- sledování tisku a ostatních dostupných masmédií
- oslavy tradičních lidových svátků s uplatněním regionálních prvků besedy/neformální/o politické situaci
- společenskoprávní diskuze

4. komunikační technologie

- práce s internetem, sociální sítí

5. estetické činnosti

- malba, kresba
- práce s hlinou, práce s hlinou na hrnčířském kruhu
- koláže
- moderní výtvarné techniky

- poslech hudby
- jednoduchá hra na hudební nástroje
- zpěv s doprovodem i bez doprovodu
- tanec
- hudební hry
- návštěv y různých druhů koncertů
- společná i individuální četba
- návštěvy divadelních a filmových představení
- recitace, dramatizace
- kultivace slovního projevu
- aktivní dramatizace

6. sportovní činnosti

- kondiční, zdravotní a relaxační cvičení
- posilování, jumping na trampolínách
- pohybové hry
- míčové hry
- běh, běh na lyžích
- cykloturistika
- turistika
- plavání
- jízda na koni
- kulečnick
- stolní tenis, stolní fotbal
- zimní sporty
- plavení po řece – rafty
- tanec
- lyžování, snowboarding

7. dopravní a branné

- poučení o protipožární ochraně
- aktivní znalost zásad první pomoci
- táboření, orientace v přírodě
- ochrana při přírodních katastrofách
- seznámení s dopravní tematikou
- zásady bezpečnosti chování v objektu, na silnici, při cestování

Očekávané kompetence:

- schopnost smysluplného využívání volného času
- aktivní přístup k sebeuspokojení na základě vlastní pozitivní aktivity
- prožívání pocitu vlastní úspěšnosti
- schopnost rozlišit aktivní jednání od pasivity

Sebeobslužné, organizační činnosti a péče o zdraví

Výchovné cíle:

Zvládání samostatného života s výhledem na osamostatnění se s následným zařazením do společenského, kulturního a pracovního života.

Hlavní činnosti:

- péče o oblečení, drobné opravy
- praní prádla, péče o povlečení
- udržování pořádku v osobních věcech
- příprava jídel
- péče o čistotu a estetický vzhled
- péče o malé děti a pomoc slabým
- péče o nemocné
- ochrana zdraví a předcházení úrazů
- hospodaření s finančními obnosy – kapesné, výživné
- aktivní účast při nákupu potravin, oblečení
- příprava oslav – narozenin, svátků, výzdoba
- aktivní účast při plánování života v zařízení
- vyřizování jednoduchých úředních záležitostí
- péče o zdravý životní styl
- péče o život bez abúzu návykových látek, předcházení závislostem
- péče o osobní hygienu
- předcházení nechtěnému otěhotnění, antikoncepce, gynekologická zdravotní péče
- kultivování života ženy, příprava na zdravý partnerský život

Očekávané kompetence:

sociální kompetence k praktickému životu, zvládání rodinného a partnerského života

Reedukační činnosti, psychoterapeutické aktivity

Cíle:

- poznání sebe sama, náhled na sebe a své rizikové chování
- práce se svojí emocionalitou
- oddálení nezdrženlivé potřeby momentálního uspokojení
- sebeovládání
- postupné přebírání odpovědnosti za své chování
- zvládání konfliktů a agresivity
- překódování stávající hodnotové orientace

Hlavní činnosti:

- nácvik dovedností potřebných pro efektivní chování
- stimulace, přesvědčování, organizace chování
- modelové vytváření vhodných podnětů
- aktivní sociální učení
- vytváření přiměřených vzorců jednání
- harmonizace osobnosti
- podpůrné psychoterapeutické aktivity – individuální rozhovory, skupinové terapeuticky zaměřené aktivity
- výpomocné práce v ÚSP zaměřené na problematiku jiného druhu postižení

Očekávané kompetence:

- sebepoznání
- autoregulace svého chování
- schopnost zvládání životních situací, agresivního chování, sebenáhled, přiměřené
- sebehodnocení, navazování kladných sociálních vztahů, plné uplatnění v civilním životě, zodpovědnost za své rozhodování a chování

Zájmové a reedukční aktivity v rámci týdenního rozvrhu

Pondělí : psychoterapeutická skupina
úklidy pokojů
malá komunita

Úterý : zájmové aktivity: pečení, vaření
volné vycházky
malá komunita

Středa: velká komunita

Čtvrtek: sportovní aktivity (posilovna, bazén, bruslení atd.)
volné vycházky
malá komunita

Pátek: knihovna
relaxační aktivity
volné vycházky
malá komunita

Sobota : celodenní výjezdové, sportovní, kulturní aktivity, řízené zátěžové a diagnostické aktivity

Neděle: relaxace, volné vycházky.

Konkrétní výjezdové a jiné významnější aktivity jsou rozepsány v MPP – příloha plánu.

Personální obsazení

Ředitelka:

Mgr. Soňa Křížová, Ph.D.

Zástupce ředitelky:

Mgr. Ivana Nováková

Sociální pracovnice: Mgr. Šárka Labová (1,0 úv.)

Pedagogové:

Vedoucí vychovatel: Mgr. Ivana Nováková (1,0 úv.)

Skupina S1

kmenoví vychovatelé: Mgr. Věra Stodolová Šoupalová (1,0 úv.), Miroslav Jureček (1,0 úv.)

Skupina S2

kmenoví vychovatelé: Lenka Šutorková (1,0 úv.), Ilona Matoušková, Dis. (1,0 úv.)

Skupina S3

kmenoví vychovatelé: Bc. Pavel Surma (1,0 úv.), Mgr. Lucie Šabatová (1,0 úv.)

PVS: Mgr. Lucie Šabatová

asistenti pedagoga: Bc. Eliška Karalová (1,0 úv.), Helena Soukupová (1,0), Lenka Štorková (1,0 úv), Mgr. Lucie Šabatová (0,5 úv), Petra Bukáčková (1,0 úv.), Markéta Krčková (0,5 úv.).

etopedi: Mgr. Milan Jirout (0,3 úv.), Mgr. Soňa Křížová, Ph.D.

psycholog: Mgr. Petra Švecová (0,5 úv.)

Nepedagogičtí pracovníci:

Účetní: Ilona Bartheldiová (1,0 úv.)

Administrativa: Iva Doskočilová (0,5 úv.)

Rozdělení výchovných a výchovně provozních kompetencí a zodpovědností

Každý pedagogický pracovník tímto rozdělením za svěřené úkoly plně zodpovídá:

Mgr. Soňa Křížová, Ph.D.: ředitelka

- koncepce a koordinace činnosti ústavu – vedení pracoviště
- koordinace spolupráce s OSPOD, DÚM, rodiči a ostatními institucemi vč. neziskových
- kontrolní činnost
- péče o počítačovou síť, správce EVIXu, webové stránky
- péče o stážisty a studentské praxe (odborné stáže asistentů pedagoga NIDV Pardubice, studentů MU Brno, UP Olomouc, Univerzity Pardubice, Univerzity Hradec Králové a dalších)
- realizace psychoterapeutické péče o děti vč. účasti odborníků zvenčí (psychoterapeutická sezení s reflektujícím týmem – systemický přístup pod vedením Mgr. Ivana Úlehly)
- BOZP a další vzdělávání zaměstnanců
- projektová a grantová činnost
- péče o přístroje a nákladnější pomůcky
- výchovná činnost individuální a skupinová
- speciálně pedagogická činnost (práce individuální, skupinová, terapeutická, vstupní pohovory, etopedické zprávy, práce s rodinou, příprava na život po zletilosti, profesní příprava)
- zodpovědnost za místnost č. 201, trampolíny

Mgr. Ivana Nováková: zástupce ředitelky, vedoucí vychovatel

- kontrolní činnost výchovného a odborného úseku
- koordinace spolupráce s externími školami
- výchovná činnost individuální a skupinová
- práce terapeutická, PROD, vstupní pohovory, diagnostické zprávy, práce s rodinou, profesní příprava
- koordinace spolupráce s OSPOD, DÚM, rodiči a ostatními institucemi vč. neziskových
- koordinace týmu odborníků etopedů a psychologů a předávání informací pedagogům, organizace týmové supervize
- vedení psychoterapeutické skupiny
- organizace vzdělávacích aktivit, besed, školení pro pedagogy i klienty
- organizace zátěžových výjezdů a sobotních zátěžových programů

- zodpovědnost za místnost č. 202

Miroslav Jureček :

- Kmenový vychovatel, klíčový pracovník, výchovná činnost individuální a skupinová
- sportovní a zátěžová výchovná činnost
- arteterapeutická činnost, keramická dílna, hrnčířský kruh
- péče o výtvarné a sportovní pomůcky, rafty
- zodpovědnost za interní pokladní knihu a kasu
- zátěžové sportovní aktivity - rafty
- organizace služeb vychovatelů

Mgr. Věra Stodolová, Šoupalová:

- Kmenový vychovatel, klíčový pracovník, výchovná činnost individuální a skupinová
- společenská výchova, rodinná výchova, vaření, zdravotní výchova, pracovní výchova
- vyplácení kapesného ve spolupráci s Lenkou Šutorkovou
- zátěžové sportovní aktivity – rafty
- péče o místnost horní kuchyňka+204

Bc. Pavel Surma:

- Kmenový vychovatel, klíčový pracovník, výchovná činnost individuální a skupinová
- společenská výchova, rodinná výchova, vaření, zdravotní výchova, pracovní výchova
- zátěžové sportovní aktivity – rafty
- péče o sportovní pomůcky a jízdní kola
- péče o klíčky ke skříním a jejich rozdělování
- péče o služební automobily
- místnost 206

Ilona Matoušková, DiS.:

- Kmenový vychovatel, klíčový pracovník, výchovná činnost individuální a skupinová
- společenská výchova, rodinná výchova, vaření, zdravotní výchova, pracovní výchova
- vede odbornou knihovnu ústavu
- péče o šicí stroje
- péče o místnost- horní chodba a hala, 207

Mgr. Lucie Šabatová:

- Kmenový vychovatel, klíčový pracovník, výchovná činnost individuální a skupinová
- rodinná a společenská výchova, vaření
- zdravotník, vedení zdravotnické dokumentace
- kulturní výchova, vede kroniku ústavu
- vedení pracovně výchovné skupiny Dílna
- péče o místnost č. 101
- kávový servis pro zaměstnance

Lenka Šutorková:

- Kmenový vychovatel, výchovná činnost individuální a skupinová
- rodinná výchova, vaření, společenská výchova, turistika
- vaření
- vyplácení kapesného ve spolupráci s Věrou Stodolovou Šoupalovou
- aktualizace obsazení výchovných skupin (písemný zápis)
- hospodaření a příprava stanov FKSP
- evidence a obstarávání darů k výročí zaměstnanců
- zodpovědnost za místnosti č. 205 a 208

Helena Soukupová:

- odpovědnost za sklad oděvů a místnost č.102
- asistent pedagoga

Bc. Eliška Karalová:

- Asistent pedagoga
- Knihovna dětí
- odpovědnost za místnost č. 209

Markéta Krčková:

- Asistent pedagoga
- odpovědnost za místnost č. 203 P

Petra Bukáčková:

- odpovědnost za místnost č. 210 - PC místnost
- tisk týdenních plánů a vedení nástěnky
- Jarmarky s Albertem

Lenka Štorková:

- Asistent pedagoga
- odpovědnost za místnost č. 210 – společenská místnost a 203 L

- péče o květiny

**Helena Soukupová, Markéta Krčková, Petra Bukáčková, Eliška Karalová,
Lucie Šabatová, Lenka Štorková:**

- vedení knihy léků
- vedení evidence přítomných děvčat v žurnále
- péče o společenské hry
- úklid vychovatelny a společných prostor
- úklid kuchyňky
- příprava nápojů do barelů, mytí termoportu
- aktualizace jízdnicích řádů
- fasování potřebného materiálu
- organizace stravovacího systému děvčat (svačiny, večere – dovoz a výdej, snídaně – dohled) a ranní hlášení stravy ve školní jídelně

Mgr. Milan Jirout:

- etoped
- zátěžové programy, výjezdové aktivity
- psychoterapeutická skupina
- vypracování a realizace Minimálního preventivního programu (metodik protidrogové prevence)
- intervizní setkávání asistentů pedagoga

Mgr. Petra Divišková:

- psycholog
- organizace zátěžových programů
- intervizní setkávání asistentů pedagoga

Mgr. Šárka Labová

- agenda soc. pracovníka
- doprovázení dětí k lékařům a na úřady
- zodpovědnost za místnost č. 103 P

Iva Doskočilová

- Administrativní pracovník+úklid
- Inventarizace, evidence majetku, zásobování
- vedení skladu
- administrativa zdravotní + spisová (vč. vedení Knihy úrazů)

- autoprovoz: hlídání technické kontroly, kniha jízd ap.
- zodpovědnost za místnost č. 103 L

Vzdělávání a seberozvoj pracovníků

Supervizní práce skupinová – bude probíhat ve šestitýdenních intervalech 8x za rok, supervizor - MgA. Viktor Dočkal

Psychoterapeutické vzdělávání

- Jirout, Nováková, Divišková, Křížová - jednodenní terapeutické semináře
- Mgr. Milan Jirout – supervize k výcviku v rodinné terapii, Praha + individuální supervize
- Mgr. Ivana Nováková – individuální supervize
- Mgr. Petra Divišková - systemický výcvik (5letý) + supervize
- Mgr. Soňa Křížová, Ph.D. - systemický výcvik (5letý) + supervize

Studium VŠ a specializační:

- Mgr. Soňa Křížová, Ph.D. – Mgr. Speciální pedagogika + Mgr. Speciální andragogika, MU Brno
- Petra Bukáčková: studium speciální pedagogiky 250hod, MU Brno

Další vzdělávání:

- účast pedagogických pracovníků na exkurzích v ústavech odlišných režimů, v DÚM, v zařízeních sociální péče, OSPODech, konference, semináře, workshopy, přednášky odborníků přímo v zařízení

zodpovídá: Mgr. Soňa Křížová, Ph.D.

Každý pracovník vypracovává svůj osobní plán profesního růstu na školní rok, nejpozději v říjnu jej předkládá vedoucímu pracovníkovi a na konci školního roku jej společně vyhodnotí.

Tyto plány jsou součástí Plánu činnosti zařízení na školní rok.

Spoluspráva dětí:

Spoluspráva dětí se schází s vedoucím pracovníkem nebo jeho zástupcem zpravidla 1-2 x do měsíce, v případě potřeby ale může být schůzka kdykoliv je to nutné.

Za každou výchovnou skupinu si děti zvolí svého zástupce na první velké komunitě na začátku školního roku. Spoluspráva se schází po velké komunitě, nabízí program na víkend, dává podněty, vznáší dotazy.

Záznam o setkání je proveden písemně do záznamového sešitu vč. řešení problémových záležitostí a svým podpisem stvrdí záznam všichni zúčastnění.

Roční plán výchovně vzdělávací činnosti zpracoval: Mgr. Soňa Křížová, Ph.D.

Přílohy:

Plán činnosti psychoterapeutické skupiny: Mgr. Milan Jirout, Mgr. Ivana Nováková

Minimální preventivní program: Mgr. Milan Jirout, zodpovídá za realizaci

Plán činnosti PVS zpracovala: Mgr. Soňa Křížová, Ph.D., za realizaci zodpovídá Mgr. Lucie Šabatová

Plán psychoterapeutické skupiny pro školní rok 2018/2019

Terapeuti: Ivana Nováková, Milan Jirout

Časový harmonogram: říjen 2018 – květen 2019; každé pondělí (17,00 – 18,00 nebo dle aktuálních příjezdů ze škol).

Počet členů skupiny: 6 – 8

Typ skupiny: polouzavřená skupina v případě otevření psychoterapeutické skupiny nebo otevřená skupina zaměřená na společné aktivity (hry, soutěže, edukace, kulturní aktivity ad.).

Náplň práce:

1. pololetí: volba členů skupiny, seznámení se smyslem skupinové práce, pravidla skupiny, rizika skupiny, nastartování dynamiky skupiny. Podpora v rámci obligatorní výchovy, zvládání běžného provozu v ústavu, mezilidské vztahy, prosazování potřeb, pravidla jejich dodržování a porušování, rodina.

Speciální aktivity: smrt jako existenciální téma (návštěva hřbitova); adventní spirála (umění slavnosti, duchovní témata). Návštěva vybrané kulturní akce (kino, divadlo).

2. pololetí: osobnostní růst, práce s emocemi, zvládání konfliktů, vztahy k autoritě, konstruktivní kritika, plány a sny, život perspektivou mýtu, kvalita vztahů ad.

Jednotlivé činnosti budou zapsány v zápisech ze skupiny, včetně hodnocení jednotlivých účastníků.

Práce terapeutů bude intervizována diskuzí a zápisem po každé skupině oběma terapeuty. Supervize nebude naplněna.

Závěr: Cílem skupinové práce je využít prostoru a času, který se nařízením ústavní výchovy otevřel, zintenzivnit práci dětí na svém seberozvoji a sebepoznání, nahlédnout self-pracovat s ním a utvářet ho podle svých vlastních představ. Dále vytvořit platformu pro rovnocennou diskuzi mezi dětmi a dospělými v rámci důvěry a bezpečí; akceptace odlišných nebo protichůdných názorů, seberozvoj. Pomoc při zpracovávání obtížných nebo traumatizujících témat z minulosti nebo současnosti. A v konečném důsledku nabídka času navíc pro ty, kteří o něj mají zájem.

Minimální preventivní program na školní rok 2018 - 2019 Výchovný ústav Brandýs nad Orlicí

Úvod

Charakteristika zařízení: Výchovný ústav Brandýs nad Orlicí, t.č. ve Vysokém Mýtě je školské zařízení vykonávající obligatorní výchovu pro dívky ve věku 15 – 18 let s poruchami chování. Aktuálně ústav sídlí v pronajaté budově internátu (I. patro) a další 2. patra jsou obsazena středoškoláky v rámci týdenního internátu. V rámci tohoto uspořádání je zvýšené riziko jen obtížně kontrolovatelných kontaktů mezi dětmi z ústavu a dětmi z internátu.

Budova se nachází poblíž centra města a u průtahu hlavní silnice R36 městem. Dalším možným rizikovým faktorem je několik sociálně vyloučených lokalit ve městě.

Zařízení je tzv. otevřeného typu, tzn. že dívky nedochází do školy v zařízení, ale využívají přirozené nabídky středoškolského vzdělávání v blízkém okolí, ale i v rámci Pardubického a Královéhradeckého kraje.

Kapacita zařízení je 24 dívek.

Prevence rizikového chování dětí

Primární prevence rizikového chování u dětí se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- a) agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- b) záškoláctví,
- c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- e) spektrum poruch příjmu potravy,
- f) negativní působení sekt,
- g) sexuální rizikové chování,
- h) sebepoškozování
- i) ostatní – vandalismus, příslušnost k subkulturám, hazardní hraní, domácí násilí

Ústav celoročně provozuje aktivity, které podporují zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných specifických programů.

Efektivní primární prevence v zařízení ústavní výchovy:

- interaktivní programy v menších skupinách
- vytváření dobrého klimatu v zařízení
- pomoc dětem odolávat sociálnímu tlaku zaměřená na zkvalitnění komunikace

- osvojování a rozvoj sociálně emočních dovedností a kompetencí, konstruktivní zvládání konfliktů a zátěžových situací
- odmítání legálních a nelegálních návykových látek (postoj patrný od všech dospělých zaměstnanců)
- zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení, posilování odvahy, stanovování realistických cílů, zvládání úzkosti a stresu ad.

Konkrétní aktivity zaměřené na prevenci rizikového chování dětí:

Ad a). Agrese, šikana a kyberšikana

Rozvoj znalostí a dovedností je zakomponován do celoročního výchovného vedení. Šikanu lze rozdělit na vnitřní (v ústavu) a vnější (ve škole, na ulici). U dětí budou rozvíjeny tyto znalosti a dovednosti:

- Zná zásady asertivního jednání.
- Ví, proč má význam hledat společná řešení konfliktů.
- Rozpozná situace, které jej vyvedou z míry.
- Ví, jak se v nich orientovat a zachovat odstup.
- Zná možnosti, jak řešit mezilidské spory a konfliktní situace.
- Zná techniky, jak zvládat svůj stres a impulzivní jednání.
- Ví, co mu pomáhá ve zvládání afektů a náhlých změn nálad.
- Uplatňuje alternativy a kompromisy v řešení konfliktů.
- Umí racionálně zhodnotit své kladné a záporné vlastnosti.
- Umí odhadnout, jak by se mohl/a chovat v krizových situacích.
- Je přirozeně sebevědomý.
- Má kladné sebepojetí.
- Používá způsoby, jak zmírnit projevy svého sobectví a egoismu.
- Umí pracovat s technikami ke zmírnění stresu a úzkosti.
- Realizuje jednoduché relaxační techniky.
- Je schopno uplatnit znalosti, schopnost asertivity a sociální dovednosti v jednání a mezilidských interakcích (např. dohodnout se na vzájemném kompromisu, hledat společná řešení, udržet si vlastní identitu v komunikaci se silnějším spolužákem, nechovat se destruktivně k sobě ani k ostatním atd.).
- Dokáže se vyrovnat se svou negativní náladou.
- Zvládá své afektivní stavy.

Konkrétní aktivity:

- podzimní a jarní preventivně výchovný pobyt v Krkonoších (3-denní) zaměřený na soudržnost, spolupráci, komunikaci formou skupinové činnosti, terapeutických a zážitkových prvků v programu.
- Jednodenní zátěžové programy v průběhu celého roku – rafty (zaměřeni na spolupráci, kooperaci, zodpovědnost, vedení skupiny ad.)
- Pravidelné terapeutické skupiny od listopadu do května (rozvoj sociálních a emočních dovedností a kompetencí, zvládání konfliktů a zátěžových situací, rozvoj zdravého sebevědomí a sebehodnocení, zvládání úzkosti ad.
- Do programu jsou zařazeny pravidelné sobotní odpoledne z psychologem a etopedem (interval 1x za 2 měsíce), kdy jde o řízenou činnost konkrétně zaměřenou na danou oblast MPP. Součástí programu jsou hry, edukační část, fyzická zátěž, komunitní

sdílení času, komunitní zpětné vazby, posilování residence v zátěžových situacích ad.
Ve skupině bude vždy max. 8 – 10 dětí z důvodu individuální práce s dětmi.

Ad b). Záškoláctví

Vedoucí vychovatelka a klíčoví vychovatelé kontaktují na začátku školního roku příslušnou střední školu a domluví si jasná pravidla komunikace mezi školou a výchovným ústavem.

- Pokud dítě nedojede do školy bude škola ihned výchovné zařízení kontaktovat.
- V případě vážnějších problémů přijede do školy zástupce ústavu a bude nastalou situaci řešit
- Úzká spolupráce mezi ústavem a školním metodikem prevence a výchovným poradcem
- Důležité jsou osobní vztahy a důvěra mezi institucemi
- Absenci omlouvá pouze výchovný ústav

Konkrétní aktivity:

- Denní kontakt s vyučujícími ve školách, metody prevence a výchovnými poradci
- Pravidelné návštěvy třídních schůzek

Ad c). Závislostní chování

Návykové látky můžeme rozdělit takto:

Tabák: Závislost na tabáku je nejčastější ve formě cigaret, v poslední době vodních dýmek. Méně časté jsou u nás dýmky a doutníky či jiné exotické formy. Návykovou drogou je nikotin. Jedná se o **samostatnou nemoc**, poruchy duševní a poruchy chování způsobené užíváním tabáku. **Jedinou návykovou látkou v tabáku je nikotin**, je to droga dokonce návykovější než například heroin. To je jeden z důvodů, proč si naprostá většina nedospělých kuřáků myslí, že až bude chtít, prostě kouřit přestane a proč to bohužel u většiny z nich nebude pravda: 7 z 10 dospělých kuřáků by raději nekouřilo, kdyby si ovšem ještě mohli vybrat. Ačkoli se výrobci cigaret snaží vzbudit dojem, že kouření je dospělá aktivita, pravý opak je pravdou: je to dětská nemoc, průměrný věk první cigarety je u nás kolem 10 let a kolem 90 % kuřáků si zapálí první cigaretu dřív než jim je 18 let.

To je někdy důležité dětem vysvětlit: **dospělí s kouřením prakticky nezačínají**, výrobci cigaret si musejí své zákazníky zajistit dřív než oni dostanou rozum, dospělé už by do závislosti tak snadno nedostali.

Konkrétní aktivity:

- Snaha o „omezení“ kouření u všech dětí v zařízení se zvláštním důrazem na těhotné (omezování možnosti kouřit v prostorách ústavu i na společných akcích).
- Každodenní rozporování smyslu kouření s důrazem na jeho škodlivost
- Podpora sportovních a jiných aktivit
- Zdůrazňování škodlivosti kouření pro těhotné i plod (přísné vyžadování abstinence)

Alkohol: je v Evropě nejrozšířenější návykovou látkou. Rozšířenost pití alkoholu má hluboké společenské a kulturní kořeny. Alkohol je legální drogou, přičemž její dostupnost je v různých zemích upravena odlišně. V České republice je podle zákona možné podávat a prodávat alkohol zletilým osobám, tj. od 18 let věku.

Konkrétní aktivity:

Drogy (THC, pervitin a ostatní):

Experimentální užití drog – jednorázová zkušenost, nejvýše 2-3 zkušenosti v životě.

Rekreační – příležitostné/pravidelné užívání drog je zakomponované do životního stylu zejména mladých lidí, nepůsobí vážné zdravotní, sociální a ekonomické problémy.

Problémové užívání drog je dlouhodobé perorální, intravenózní a jiné užívání návykových látek. Problémové užívání většinou způsobuje zdravotní a sociální i ekonomické problémy.

- Důrazná kontrola a nulová tolerance
- Podpora zdravého životního stylu (posilovna, trampolíny, chůze)
- Podpora sebedůvěry, aktivity a hodnotových zájmů (sport, kulturní aktivity a občanské aktivity – kooperace s mateřskou školou, se zařízením **CEDR**)
- Pomoc ve **psím útulku** (1x v měsíci)
- Hostovská péče v **ústavu sociální péče Žampach** (měsíčně)
- Podpora přirozených životních vzorů (přednášky inspirujících pamětníků – paměť národa POST Bellum)
- Diskuze na skupině i na komunitách
- Zapojení do místní komunity – výstavy rukodělných výrobků, pomoc s Albertem
- Účast na kulturním životě města Vysoké Mýto (koncerty, slavnosti, dožínky, advent, velikonoce ad).
- Realizace specializovaného programu o návykových látkách
- **Čistíme Česko** – pomoc s úklidem odpadků ve městě a blízkém okolí
- Zpracovaný postup při indikaci návykových látek v zařízení ve vnitřním řádu
- Přednáška probační mediační služby České republiky

Netolismus: Termínem netolismus označujeme závislost (závislostní chování či závislost na procesu) na tzv. virtuálních drogách. Mezi ně patří zejména:

- počítačové hry,
- sociální sítě,
- internetové služby (různé formy chatu),
- virální videa,
- mobilní telefony,
- televize aj.

Konkrétní aktivity: viz. drogy

Ad d). Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

Zabezpečení bezpečnosti v prostorách internátu.

Konkrétní aktivity:

- Proškolení bezpečnosti všech dívek výchovného ústavu s ohledem na bezpečnost pohybu po balkonech.
- Proškolení všech dívek o pravidlech pohybu cizích osob v prostorách internátu, kde je umístěn výchovný ústav a to ve společných prostorách pro všechny zúčastněné instituce a v prostorách výchovného ústavu.

- Sdělení informace o přísném zákazu vniknutí cizích osob přes prostory balkonů a to včetně důsledků z toho plynoucích – přivolání PČR, trestní oznámení, zaplacení případné škody vzniklé poškozením budovy nebo vybavením.
- Proškolení o bezpečnosti pohybu přes státní silnici, jejíž těleso je nedaleko výchovného ústavu, včetně upozornění na nutnost používat přechod pro chodce.
- Bezpečnostní školení o pravidlech pobytů mimo budovu ústavu např. na horských chatách, v campu, pod stanem apod.
- Proškolení bezpečnosti při vodáckých aktivitách.
- Školení první pomoci.

Ad e). Poruchy příjmu potravy

Mentální anorexie a bulimie představují ve svých projevech mezní polohy jídelního chování od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené se zvracením nebo jinou nevhodnou kompenzací energetického příjmu. Pro obě poruchy je příznačný nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem a nadměrná snaha o dosažení štíhlosti a její udržení. Další psychické a zdravotní problémy většinou souvisí s mírou podvýživy a s intenzitou užívaných „metod“ na zhubnutí.

Rizikové faktory: Specifické: nevhodné jídelní a stravovací zvyklosti v rodině, diety, obezita v rodině, PPP v rodině, některé sporty a zájmy

Obecné: Nedostatek rodič. kontroly, duševní poruchy, alkohol v rodině, přílišné zaměření na sebekontrolu a výkon (nebo naopak absence sebekontroly), přílišný důraz na vzhled. Rodiče jako vzor řešení problémů.

Prezentování nevhodných módních vzorů, diet, jednostranných řešení, nekritické zdůrazňování hédonistických hodnot (užít si“) na jedné straně a sebekontroly na druhé
Užívání diet, nevhodné stravovací a pohybové zvyklosti, skandalizace nadváhy, šikana kvůli nadváze a vzhledu

Úzkostnost, pedanterie u anorexie;
impulzivita a nezdrženlivost u bulimie.

Nadváha, obezita, nadměrná sebekontrola, černobílý pohled na sebe a svět.

Nízké sebevědomí, důraz na vnějškové hodnoty, orientace na jednoduché řešení, neschopnost akceptovat zpětnou vazbu, následky.

Konkrétní aktivity:

- Podpora vhodných stravovacích návyků dodržováním časů na stravu a stolováním.
- Sportovní aktivity (kola, brusle, pěší turistika, plavání, rafty) v průběhu celého školního roku.
- Stravování v restauraci jako zážitková aktivita
- Účast na food festivalu
- Spoluúčast na plánování stravování o víkendech
- Vlastní vaření a vzájemná inspirace

Ad f) Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Za extremistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu. U studentů/žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory, které mají často pouze slabý ideologický základ.

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru kvůli tomu, že tomuto objektu přisuzuje určité negativní vlastnosti či symbolický význam na základě subjektivní percepce židovství.

Prevence projevů rasismu a xenofobie:

Má dostatek informací o různých etnických skupinách žijících v české a evropské společnosti.

Chápe v obecných souvislostech zdroje odlišnosti projevů, chování a jednání lidí z různých etnických skupin či minorit.

Zná principy civilizované a demokratické společnosti.

Zná Listinu základních práv a svobod a Úmluvu o právech dítěte.

Rozumí významu globalizace v moderní společnosti.

Chápe příčiny a důsledky diskriminace, xenofobie a rasismu.

Umí racionálně zhodnotit a kriticky posoudit kladné a záporné vlastnosti příslušníků určité národnostní menšiny.

Používá kritické myšlení.

Umí si vytvořit objektivní názor a nezávislý postoj.

Realizuje komunikaci se svými vrstevníky a mladými lidmi na bázi vzájemného porozumění, tolerance a otevřeného jednání.

Umí vytvářet přátelské, rovnocenné a důvěrné vztahy.

Respektuje fyzické a psychické odlišnosti lidí z jiných etnik.

Konkrétní aktivity:

- Podpora soužití všech dětí v zařízení bez rozdílu rasy, náboženství, názorů, sociálního postavení.
- Komunitní způsob práce
- Skupinová psychoterapie (v týdenním časovém cyklu)
- **Dvoudenní existenciální putování po paměti holocaustu** (ve spolupráci s POST BELLUM) nebo po válečných místech /DUKLA/
- Návštěva koncentračního tábora **Terezín**
- **Návštěva Muzea romské kultury**
- **Spolupráce s organizací Šance pro Tebe – účast na koncertech romských dětí pod vedením Idy Kellarové, doučování dětí z vyloučené lokality**
- **Divadlo JATKA 79 – američanka – o holčích z pašáku; o „jiných“ lidech.**
- Pomoc v ústavu sociální péče na Žampachu s lidmi s mentální retardací
-

Ad g). Sexuální rizikové chování

Dítě může být buď aktivním konatelem rizikového sexuálního chování, nebo jeho obětí.

U dětí a dospívajících mohou na rizikovost upozornit jednak nevhodné sexuální projevy, jakými jsou například nutková masturbace nebo atypický sexuální vývoj (je potřeba je odlišit od projevů normální sexuální zvědavosti, experimentace s vlastním tělem i tělem druhých dětí), jednak projevy nesexuální, které se následně mohou rozvinout až do sexuální deviace. **U chlapců může docházet k nárůstu fyzické agrese, u dívek spíš k sebepoškozování.**

Na riziko sexuálního rizikového chování nás může upozornit tzv. „**triáda symptomů**“: noční pomočování i po dvanáctém roce života, krutost ke zvířatům a žhářství.

Okruhy témat pro rozhovory:

Zná rozdíly mezi průběhem dospívání u dívek a u chlapců.

Identifikuje primární a sekundární pohlavní znaky.

Chápe tělesné a duševní charakteristiky/rozdíly příslušníků stejného a opačného pohlaví.

Ví, jak probíhá zdravý menstruační cyklus.

Pozná u sebe problémy s menstruací a pohl. orgány.

Ví, že existuje a jak se projevuje u žen premenstruační syndrom.

Rozumí svým emocím a prudkým změnám nálad.

Chápe, jak probíhá vývoj dítěte uvnitř matky.

Identifikuje, které věci mohou poškodit plod.

Uvědomuje si rizika spojená s interrupcí.

Ví, kdy je člověk zralý pro sexuální styk.

Chápe, že masturbace není škodlivá a zdraví nebezpečná.

Ví, jak se má chovat k osobám opačného pohlaví.

Ví, že je zakázáno (a proč) navštěvovat erotické stránky na internetu a sledovat filmy označené jako nevhodné pro děti a mladší 18 let.

Rozumí tomu, proč je dětem zakázáno číst pornografické časopisy a sledovat porno na PC nebo v televizi.

Chápe, že homosexualita je přirozená a přijatelná alternativa sex. chování.

Zná rozdíl mezi heterosexuální, homosexuální a bisexuální orientací.

Ví, že i heterosexuálně orientovaní lidé mohou za určitých okolností mít homosexuální či bisexuální fantazie a projevy.

Má k dispozici kontakty, kam se obrátit a kde hledat pomoc v případě nejasností se svou sex. orientací a může požádat o radu v oblasti sexuálního chování

Konkrétní aktivity:

- **VZTAH** (mezi dospělými a dětmi)
- Základní strategií zůstává, že **je potřeba brát každé sdělení dítěte vážně.**
- Podpora zdravého klimatu v zařízení

- Skupinové aktivity (výjezdy na hory, zážitková pedagogika, rafty)
- Čas na individuální rozhovory (v průběhu roku)
- Podpora **SEBEVĚDOMÍ A VLASTNÍ HODNOTY**
- Promítání vhodných filmů (**Magnólie**)
- Účast na projekcích dokumentárních filmů o sexuálním násilí (**Projekt 100, festival Jeden svět**)
- Diskuze nad problematikou tenderu v rámci komunity, skupiny.

Ad. h) Sebepoškozování

Sebepoškozování (automutilace, selfharm) je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako nezralou, maladaptivní odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody.

Za patologické sebepoškození se obecně nepovažuje poranění, které je v dané kultuře tolerované a jehož primárním cílem je dekorace těla (v naší kultuře typicky piercing a tetováž), sexuální uspokojení, spirituální zážitek v rámci rituálních praktik či začlenění se do skupiny vrstevníků nebo demonstrace vlastní hodnoty mezi nimi (snaha být „cool“ a „in“). Z psychologického hlediska lidé, kteří se poškozují, často

- trpí chronickou úzkostí
- mají sklon k podrážděnosti
- sami sebe nemají rádi/sami sebe znehodnocují
- jsou přecitlivělí na odmítnutí
- mívají chronický vztek, obvykle na sebe
- mají sklon potlačovat zlost
- mívají intenzivní agresivní pocity, které výrazně odsuzují a často potlačují nebo obrazejí proti sobě
- bývají impulzivnější a mívají oslabenou schopnost kontrolovat impulzy
- mívají sklon jednat v souladu se svou momentální náladou
- mají sklon neplánovat do budoucna
- bývají depresivní a mívají sebevražedné/sebedestruktivní sklony
- nemají flexibilní repertoár dovedností pro zvládnání zátěže
- mají sklon k vyhybavosti
- cítí se slabí, bezmocní.

Konkrétní aktivity:

- Odborná psychologická a terapeutická podpora

- Spolupráce s pedopsychiatrem
- Spolupráce s OSPODy
- Ve skupinové práci trénink uvolňování napětí//relaxace, pohyb, psychoterapie/.
- V případě masivního sebepoškozování je nutné volat RZS

Ad i). Ostatní rizikové chování – hazardní hraní, příslušnost k subkulturám a vandalismus

Pokud se tato problematika objeví, je řešena individuálně s psychologem , etopedem nebo vychovatelem; ve spolupráci s rodiči nebo kurátorem podle potřeby návaznosti řešení.

Konkrétní aktivity:

- Individuální rozhovory s etopedem, psychologem,
- Úzký kontakt mezi dítětem a vychovatelem celoročně
- Komunitní způsob práce
- Důraz na důvěru avztah
- Zátěžové programy (3-denní) i jednodenní
- Sobotní řízené programy s psychologem a etopedem

Příloha č.1 Minimálního preventivního programu na školní rok 2018/2019

Do programu jsou zařazeny pravidelné sobotní odpoledne s psychologem a etopedem (interval 1x za 2 měsíce), kdy jde o řízenou činnost konkrétně zaměřenou na danou oblast MPP. Součástí programu jsou hry, edukační část, fyzická zátěž, komunitní sdílení času. Ve skupině bude vždy max. 8 – 10 dětí z důvodu individuální práce s dětmi.

Frekvence 1x za 2 měsíce v sobotu odpoledne od 13,00 do 19,00 hodin (maximálně do 20,00 hodin).

Konkrétní data v měsíčních plánech práce.

Září – listopad:

- 3-denní úvodní adaptační a zátěžový pobyt v Krkonoších, Jičínská bouda
- návštěva galerie nebo jiných výstavních prostor
- návštěva Muzea romské kultury Brno
- návštěva hřbitova/smysl dušiček/
- přednášky
- rafty

Prosinec:

- adventní spirála (advent, smysl, poselství, prožitková aktivita bludiště)
- vánoční besídka
- bruslení
- návštěva třebechovického Betléma
- vánoční jarmark v MŠ Brandýs nad Orlicí
- Jarmarky s Albertem – prodej vlastních výrobků, nácvik komunikace
- adventní vycházka zaměřená na prožívání ticha a tmy.

Leden - březen

- třídenní zátěžový pobyt na horách (zaměřený na zimní sporty); běžky, zimní turistika
- bruslení na zimním stadionu
- kino
- divadlo JATKA Praha – Amerikánka – divadelní hra o dívce z pašáku
- přednáška o šikaně
- zimní výstup na Zvičinu
- přednáška o arabském světě
- návštěva Národní galerie v Praze
- velikonoční jarmark ve Vysokém Mýtě

Přednáška pro dospělé – Krizová intervence

Duben – červen:

- třídní zážitkový pobyt dětí společně se zaměstnanci ústavu organizovaný najatou agenturou s přesahem do komunitního prožívání (Salesiáni Dona Bosca)
- rafty
- cyklovýlety
- dvoudenní existenciální putování dle knihy nebo záznamu osudů pamětníků z archivu POST BELLUM
- přednáška o zdravém životním stylu
- návštěva komunitního centra pro ženy bez domova Praha

Aktivita pro dospělé – dle aktuálních potřeb zařízení.

Červenec/Srpen:

- sjíždění řeky na více dnů /Sázava, Orlice, Ohře apod./
- více denní zátěžový pobyt
- týdenní pobyt táborového charakteru
- turistické celodenní výlety
- koupání v přírodních nádržích

Průběžné činnosti

- Čistíme Česko – účast na sběru odpadků v našem okolí a městě
- Probační a mediační služba – osvětové přednášky
- aktivity na trampolínách

Spolupracující organizace:

CEDR Ústí nad Orlicí – společné aktivity

Psi útulek Ústí nad Orlicí – péče o opuštěné psy (1x měsíčně)

ÚSP Žampach – 1x za 2 měsíce návštěva a společná aktivita

Don Bosco Pardubice – doprovázení a víkendové aktivity pro děti

Centrum Pestalozzi – doprovázení a víkendové aktivity pro děti

Stacionář Česká Třebová – společné aktivity

Baptistická církev Vysoké Mýto – biblický kroužek a aktivity mimo zařízení

MŠ Brandýs nad Orlicí – společné aktivity

SKP centrum – společný projekt pro odcházející klienty z ÚV (stáže, exkurze, návazná péče)

EducAdvice, o.p.s. – realizace programů přípravy na život a rekvalifikací dětí

Příloha č.2 Minimálního preventivního programu 2018/2019

Zabezpečení bezpečnosti v prostorách internátu

1. Proškolení bezpečnosti všech dívek výchovného ústavu s ohledem na bezpečnost pohybu po balkonech.
2. Proškolení všech dívek o pravidlech pohybu cizích osob v prostorách internátu, kde je umístěn výchovný ústav a to ve společných prostorách pro všechny zúčastněné instituce a v prostorách výchovného ústavu.
3. Sdělení informace o přísném zákazu vniknutí cizích osob přes prostory balkonů a to včetně důsledků z toho plynoucích – přivolání PČR, trestní oznámení, zaplacení případné škody vzniklé poškozením budovy nebo vybavením.
4. Proškolení o bezpečnosti pohybu přes státní silnici, jejíž těleso je nedaleko výchovného ústavu, včetně upozornění na nutnost používat přechod pro chodce.
5. Bezpečnostní školení o pravidlech pobytů mimo budovu ústavu např. na horských chatách, v campu, pod stanem apod.
6. Proškolení bezpečnosti při vodáckých aktivitách.
7. Školení o šikaně.
8. Přednáška o škodlivosti drog.
9. Školení první pomoci.

Plán - Pracovně výchovná skupina Dílna – školní rok 2018/2019

Pracovně výchovná skupina je určena pro dočasně nezařazená děvčata po příchodu do zařízení, po opakovaném selhání ve škole, při čekání na rekvalifikační kurz nebo do doby zletilosti. Smyslem je v počáteční adaptační fázi pomoci překonat maladaptivní problémy, pomoci klientce zvyknout si na pravidelný režim ústavu, příprava na profesní život a příprava na běžný život po dosažení zletilosti.

Teoretická výuka

základy rodinné výchovy

základy zdravotní výchovy

základy práva a občanské výchovy

základy vaření a hospodaření s penězi

základy šití a dalších rukodělných technik

základy výtvarných technik

Praktická výuka:

základy vaření a hospodaření s penězi (zodp. sloužící vychovatelé)

základy výtvarných technik a dalších rukodělných technik

Exkurze a další akce:

exkurze Úřad práce – přednáška

exkurze Městský úřad – odbor sociální - přednáška exkurze Městská knihovna – práce s informacemi – přednáška

pravidelné návštěvy a pomoc v zařízeních sociální péče

práce na projektu Jarmarky s Albertem

Terapeutické aktivity:

Ergoterapie, arteterapie, muzikoterapie, biblioterapie

Nabídka krátkodobých programů našeho pracoviště pro děvčata 15-18(19) let:

RESTART: délka trvání 2 měsíce (pro dívky, které nemají aktuálně školní program)

- Krátkodobý program pro klienty s předb. opatřením nebo nařízenou ÚV zahrnuje vstupní diagnostiku a vytvoření individuálního programu přímo šitého na míru konkrétnímu dítěti s důrazem na psychosociální stránku osobnosti. Cílem je stabilizace chování, vytvoření nebo upevnění pracovních návyků, práce na sociálních dovednostech (včetně návštěv Úřadu práce, dobrovolnické práce) formou individuální a skupinové terapie, ergoterapie v pracovních výchovných skupině Dílna a plnění jednotlivých bodů Plánu rozvoje osobnosti za pomoci odborných pracovníků zařízení (etoped, psycholog, sociální pracovník, odborný vychovatel)

Z obsahové náplně (dovednosti a znalosti): základy práva (rodinné, pracovní, občanské), základy občanské výchovy (životopis, dovednost hledat práci, přehled o aktuálním dění, hospodaření s penězi, atd.), základy zdravotní výchovy, základy rodinné výchovy a přípravy k rodičovství, základy vaření, práce s PC, základy výtvarných řemesel, základy šití na šicím stroji,...

DÍLNA: délka trvání dle potřeby jednotlivých dívek, max. 1 rok (pro dívky bez školního programu a bez rekvalifikace – po opakovaném selhání ve škole, bez aktuálního škol. nebo rekv. programu do doby jeho započetí, pro dívky těsně před zletilostí,...)

- Program pracovních výchovných skupin v rámci ÚV. Smyslem je v počáteční adaptační fázi pomoci překonat maladaptivní problémy, pomoci klientce zvyknout si na pravidelný režim, příprava na profesní život a příprava na běžný život po dosažení zletilosti.
- Z obsahové náplně: základy rodinné výchovy, základy zdravotní výchovy, základy práva a občanské výchovy, základy vaření a hospodaření s penězi, základy šití a dalších rukodělných technik, základy výtvarných technik, základy administrativních prací, základy prodejních dovedností (prodej vlastních výrobků na jarmácích a trzích), dobrovolnické aktivity se seniory, dětmi z MŠ, práce na projektech ve spolupráci s neziskovými organizacemi (vytvoření společného projektu, fundraising, vč. výjezdových školení)

REKVALIFIKACE: kombinovaný program v délce trvání cca 8 měsíců (pro klientky, které prošly programem RESTART + cca 3 měsíce programu DÍLNA), vstupní věk cca 17,5 roku a více

- 1. Etapa: Při počáteční diagnostice, pokud klientka není motivovaná k dalšímu studiu SŠ a je ve věku těsně před dosažením zletilosti, je možné klientku zaregistrovat na ÚP a po 5 měsících žádat rekvalifikační kurz dle zájmu klientky (tč. gastroobory, další kurzy jsou v jednání) – mezitím je klientka zařazena v programu RESTART nebo DÍLNA
- 2. Etapa: Klientka systémem doprovázení navštěvuje cca 2-3 měsíční rekvalifikační kurz v evidenci ÚP, praktickou část kurzu absolvuje v běžném pracovním prostředí praxí nasmlouvaných v okolí ústavu. Jde o intenzivní přípravu na budoucí pracovní život (nejde o simulaci pracovního prostředí v ústavních podmínkách) se všemi pozitivními i negativními důsledky (v případě nedokončení kurzu hrozí běžné sankce ÚP - úhrada kurzu, vyřazení z evidence ÚP), tak jak je jim vystaven nezaměstnaný člověk. Po absolvování získává klient rekvalifikační osvědčení o dílčí zkoušce, po dalších dílčích zkouškách je možné vykonat závěrečnou zkoušku před akreditovanou komisí a získat tak výuční list ve zvoleném oboru. Kurz je možné nastoupit nejdříve 3 měsíce před zletilostí, absolvovat jej lze pod naším vedením také na základě dobrovolné dohody o pobytu v zařízení i po zletilosti dle platné legislativy.